

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ

YARI MAMUL DEKORLAMA

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. LEVHA ÜZERİNDE İZLEME TEKNİĞİNİ UYGULAMA	3
1.1. İzleme Tekniği	3
1.1.1. Tanımı.....	3
1.1.2. Uygulama Tekniği	5
1.2. Motif	7
1.2.1. Tanım.....	7
1.2.2. Çeşitleri.....	8
1.2.3. Motif Oluşturma	9
1.2.4. Motiflerden Basit Desen Oluşturma	11
UYGULAMA FAALİYETİ	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	17
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	19
2. LEVHA ÜZERİNDE KAZIMA TEKNİĞİNİ UYGULAMA	19
2.1. Tanımı	19
2.2. Uygulama Tekniği.....	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	24
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	26
3. LEVHA ÜZERİNDE PARÇA EKLEMELİ DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA	26
3.1. Tanımı	26
3.2. Uygulama Tekniği.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ	31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	36
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	39
4. LEVHA ÜZERİNDE AJUR DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA	39
4.1. Tanımı	39
4.2. Uygulama Tekniği.....	40
UYGULAMA FAALİYETİ	42
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	46
5. LEVHA ÜZERİNDE RÖLYEF DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA	46
5.1. Tanımı	46
5.2. Uygulama Tekniği.....	47
UYGULAMA FAALİYETİ	48
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	50
ÖĞRENME FAALİYETİ-6	52
6. LEVHA ÜZERİNDE ASTARLAMA DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA	52
6.1. Tanımı	52
6.2. Uygulama Tekniği.....	53
UYGULAMA FAALİYETİ	55
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	57
MODÜL DEĞERLENDİRME	59
CEVAP ANAHTARLARI	60
KAYNAKÇA	62

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB186
ALAN	Seramik ve Cam Teknolojisi
DAL MESLEK	Serbest Seramik Şekillendirme
MODÜLÜN ADI	Yarı Mamulü Dekorlama
MODÜLÜN TANIMI	Serbest seramik şekillendirme esnasında yarı mamulü dekorlama tekniklerini uygulamakla ilgili bilgi ve becerilerin kazanıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32 +(40/32)
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Pişmemiş ürün üzerine dekorlama yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun ortam sağlandığında; ön şekillendirilmesi tamamlanmış yarı mamuller üzerinde, dekorlama tekniklerini kullanarak çeşitli dekorlama çalışmaları yapabileceksiniz. Amaçlar 1- Pişmemiş yarı mamul üzerinde izleme tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz. 2- Pişmemiş yarı mamul üzerinde kazıma tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz. 3- Pişmemiş yarı mamul üzerinde parça ekleme tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz. 4- Pişmemiş yarı mamul üzerinde ajur tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz. 5- Pişmemiş yarı mamul üzerinde rölyef tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz. 6- Pişmemiş yarı mamul üzerinde astar tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Atölye ortamı ve bu ortamda bulunan mermer masa, ahşap masa, seramik şekillendirme çamuru Basit araç gereçler; merdane, misina, bıçak, şekillendirici aletler(modelaj kalemleri), sünger, rötüş aletleri, sistire, çeşitli doku oluşturabilecek malzemeler, Ayrıca iş güvenliği ile ilgili ekipmanlar
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Tamamladığınız her faaliyet sonrasında uygulamasını yaptığınız her faaliyet için kendinizi değerlendireceksiniz. Modülü tamamladığınızda öğretmeniniz size ölçme araçlarını uygulayarak kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirecektir.

GİRİŞ

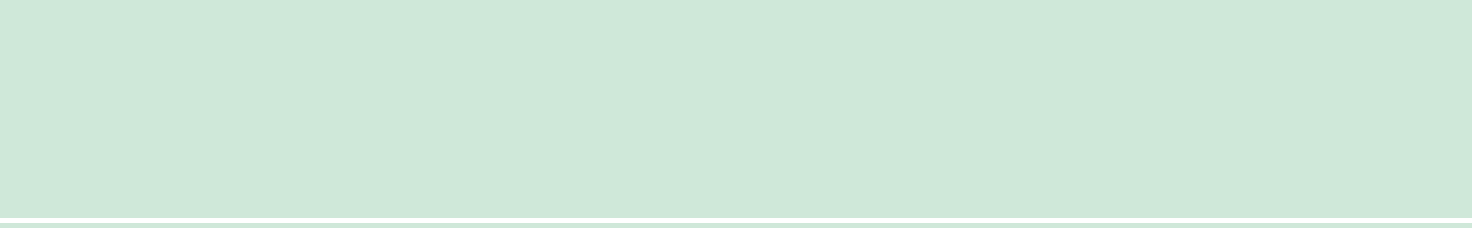
Sevgili Öğrenci

Tarihin çeşitli dönemlerinde, çeşitli kültürlerinde insanoğlu duyarlılığını, kültürünü, inancını, farklı kültürle olan ilişkilerini estetik duygularını taşlara, ahşaba, halıya işlemiştir; ancak insanoğlunun var oluşundan önce var olan toprak, yine insanoğlunun en kolay ve en çabuk ulaşabileceği malzeme olarak onunla uygarlıkların serüveninde birlikte yer almış, sanat tarihçelerine ışık tuttuğu gibi sanatı yaratanların da en yakın dostu olmuştur. İlk insanlar önce yüzlerini sonra kaplarını boyamaya başlamışlardır Süsleme sanatlarının başlangıcı böylece dekoratif tekniklerin de doğmasına neden olmuştur.

Bu modül size yarı mamulü dekorlama teknikleri ile ilgili bilgi ve becerileri kazandıracaktır. Yarı mamul; serbest yöntem, çamur tornası, döküm ya da mekanik yollarla biçimlendirilmiş ve tekniğe uygun şekillendirme kıvamına gelmiş ürünlerdir. Böylece oluşturduğunuz formları öğrendiğiniz dekor teknikleri ile zenginleştirerek seramik ürünler oluşturabileceksiniz.

Dekorlama teknikleri ile zenginleştirilmiş çeşitli seramik formlar

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında; pişmemiş yarı mamul üzerinde izleme tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Aşağıdaki soruları araştırarak hazırlıklı olmanız size öğretilecek modülü daha iyi kavramanızı sağlayacaktır.

- Seramik dekorlarının tarihçesini araştırınız.
- Temel Sanat Eğitim derslerinde uyguladığınız çalışmalarını, ileride size motif oluşturabilecek kaynak olarak inceleyiniz.
- İzleme dekorlarında kullanabileceğiniz malzemeleri araştırınız. Çevrenizde gözlemci olunuz.

1. LEVHA ÜZERİNDE İZLEME TEKNİĞİNİ UYGULAMA

1.1. İzleme Tekniği

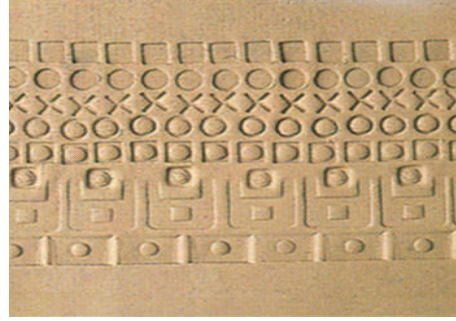
1.1.1. Tanımı

Şekillendirme işlemi tamamlanmış deri sertliğine gelen parçaların üzerlerine çeşitli biçim ve büyüklükteki nesnelere, gereçlerin bastırılmasıyla yapılan dekorlama türüdür.

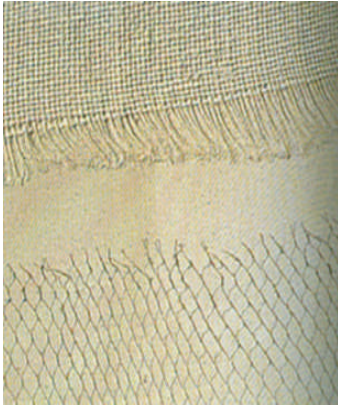
İnsanoğlunun yaradılışı ile tarihlenen en eski, en doğal tekniktir. İlk insanın çamura tırnağını bastırarak yarattığı izler, süslemenin yani dekor uygulamalarının başlangıcı olmuştur.

Düz yüzeylere, hacimli parçalara ve turnet üzerindeki hareketsiz parçalara yani her tür ürüne uygulanabilen, uygulanması en kolay ve en hızlı üreyebilen dekorlama yöntemlerinden biridir.

Kullanılacak araç gereçler sınırsızdır. Bu amaçla özel olarak tasarlanmış şimsir, kemik, metal, plastik araçlar, uygun taş parçacıkları, çeşitli bitkiler, kuru dallar, deniz kabukları, zincir, irili ufaklı parçacıklar, dokulu kumaşlar, dantel parçaları, metal, alçı vb. her türlü malzemeden yapılabilecek izleme ruletleri. Yüzeyde doku bırakan her türlü tahta parçası, kısaca üzerinde doku bulunan her türlü malzeme kullanılabilir (Resim 1.1 – 1.2 – 1.3 – 1.4).

Resim 1.1: Çeşitli dokular oluşturan materyaller

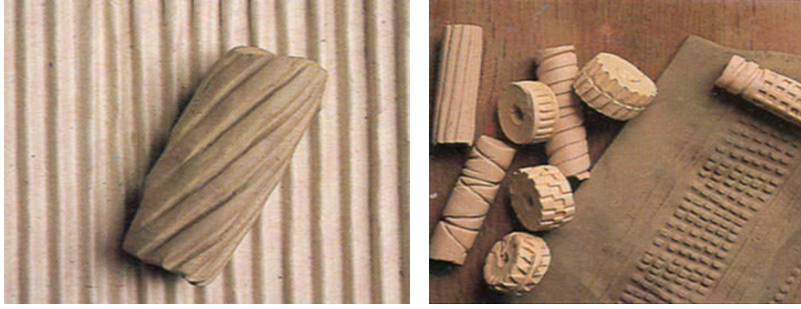

Resim 1.2: Çeşitli doku oluşturan kumaş ve dantel parçalar

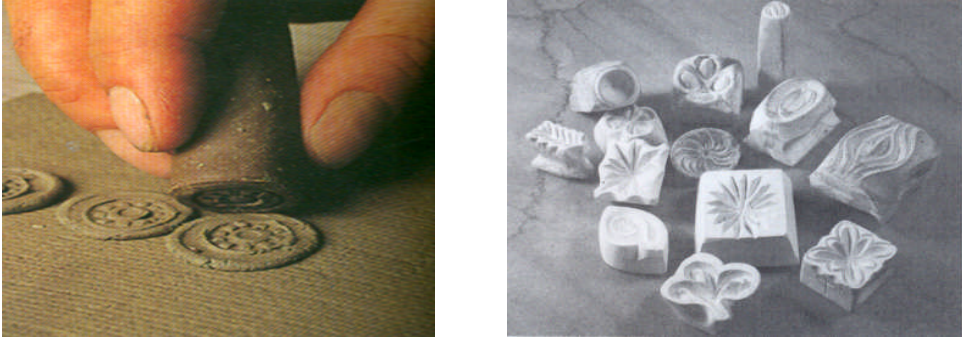
Resim 1.3: Çeşitli doku bırakan araçlar

Resim 1.4: Rulo mühürler

İzleme dekorlarının uygulanmasında **istampa** da denilen mühürlerden de faydalanılır. Yaş çamur üzerine uygulanmak istenen motif, seçilen malzemenin üzerine oyulur. Malzeme olarak kauçuk, ahşap, alçı kullanılabilir(Resim 1.5).

Resim 1.5: Alçı mühürler

İzleme ile dekorlandırılmış ürünlere her türlü sır uygulanabilir. Sadece opak sır kullanılacaksa dikkatli olunmalıdır; çünkü rölyefik alanların aralarını doldurarak motifin bütünlüğünü bozabilir. O yüzden şeffaf sırlar motifi daha net gösterebileceği gibi renkli angoplar veya sıratlı boyalar kullanılıp yüzeyin silindiğinde, yüksek kısımların silinerek oyuk kısımlardaki boya ya da astarın birikmesi sonucu acık koyu farklılığından dolayı dekoratif sonuçlar oluşturulabilir.

1.1.2. Uygulama Tekniği

İzleme dekorunun uygulanacağı formda kullanılan çamurun cinsi, dekorun özelliğini yansıtması açısından önemlidir. İzleme dekorun uygulanacağı plaka plastik olarak hazırlanır.

Yoğrularak homojen kıvama getirilen çamur eşit kalınlıkta iki tahta arasında oklava ile açılarak eşit kalınlıkta plakalar haline getirilebilir(Resim 1.6) .

Resim 1.6: Merdane ile plaka Resim 1.7: Tel ile plaka kesme Resim 1.8: Kesilen plakaların ayrılması

Çamur boyutları istenen levhaların genişlik ve uzunluğuna aşağı yukarı yaklaşık simetrik bir kütle şekillendirilerek üzeri sıkıştırılır. Çentikli tahtalar arasında yerleştirilmiş telle çamur kütle kesilir. Teli bir çentik aşağı alıp tekrar keserek birçok eşit kalınlıkta levha hazırlanabilir (Resim 1.7 - Resim 1.8).

Yine istenen levhaların genişlik ve uzunluğuna eşit çamur bloğu hazır bir profil ya da ahşap çerçeve içine tek yönden doldurularak elin ayası ile sıkıştırılarak hava kalmasına meydan vermeyecek şekilde doldurulur. Çerçeve içerisindeki çamurunun fazlası saç veya ahşap bir masterla alınıp merdane ile düzeltilerek üst yüzeyin düzgünlüğü sağlanır. Çerçevenin iç kısmından keskin ve sivri uçlu bir bıçakla kesilerek plakalar çıkartılır. Kullanılmak üzere düz bir zemine alınır. Bu esnada levhaların kenarlarının kuruma tehlikesine karşı plakalar naylon bir örtü ile korunma altına alınmalı ya da seri çalışmaya özen gösterilmelidir (bk. Plaka Tekniği ile Form Şekillendirme Modülü).

Hazırlanan plaka, istenen ölçülere getirilerek yaş çamurun dekorlamaya uygun kıvamda olup olmadığı kontrol edilir.

İzleme dekorları için en uygun kıvam, deri sertliğindeki çamur kıvamıdır. İstenenden yumuşak çamur üzerinde izlemeler bozuk gözükebileceği gibi kuruya yakın olması durumunda da uygulama sırasında çatlama ve çapaklanmalar olabilir. Plaka üzerindeki bir iki ufak denemeyle en uygun kıvamı ayarlamak mümkündür.

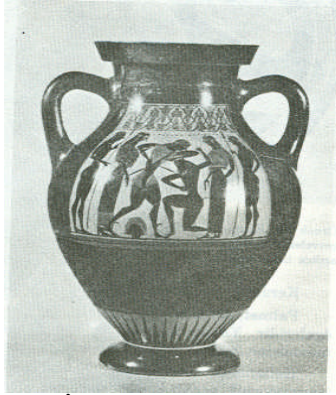
1.2.2. Çeşitleri

Motif çeşitlerinden önce, motifi oluşturan öğelerin kaynaklarını bilmek gerekir.

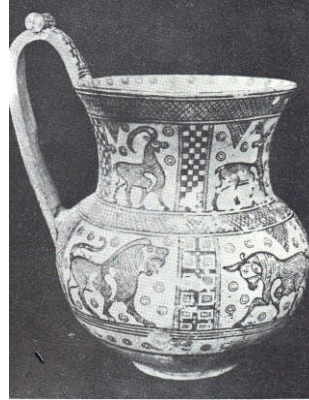
Motifi oluşturan kaynaklar:

- a. Doğal kaynaklar (insan figürleri, bitkisel, hayvansal öğeler, Resim 1.11–1.12)
- b. Soyut kaynaklar (geometriksel öğeler; üçgen, daire, kare, nokta vb.)
- c. Doğal görünümünden stilize, modernizasyon vb.
- d. Geleneksel biçimlerden oluşan kaynaklar(tarih ve sanat değeri olan ulusal motifler)

Süsleme sanatlarının dönemlere, milletlere, esas damgasını vuran, en belirgin ortak özelliğini **motif ögesi** oluşturur. Genellikle, bir millette ya da bölgede, aynı dönemde tüm süsleme sanatlarındaki motifler birbirine paralel özellik gösterir. Malzemenin ve tekniğin gerektirdiği küçük değişiklikler dışında motifin özü değişmez. Motiflerin gösterdiği özellikler, o bölgenin ya da milletin tarihsel süreklilik içinde süsleme sanatlarının karakterini, sanat düzeyini ve sanat anlayışını izlememize büyük ölçüde yardımcı olur(Resim 1.11–1.12).

Resim 1.11: İnsan figürlü kap

Resim 1.12: Hayvan figürlü kap

Resim 1.13: Kabartma dekorlu sürahi

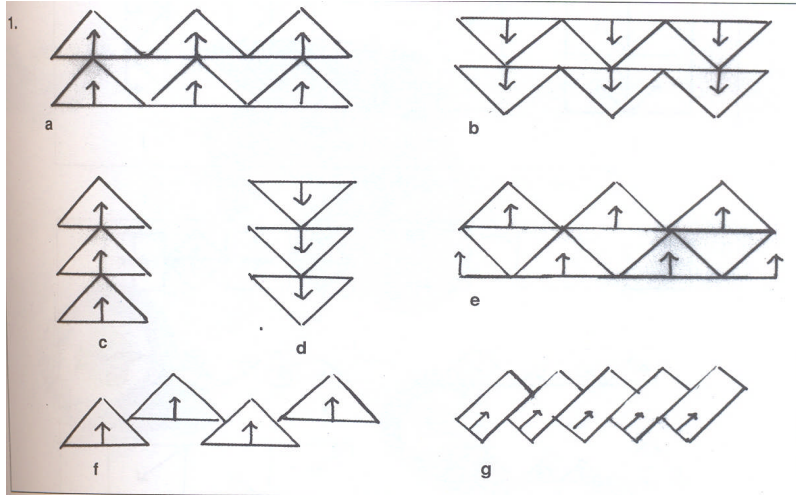

1.14: Geometrik dekorlu antik form

Motif, süslemeyi oluşturan temel birimdir. Motifler bağımsız olarak kullanılacağı gibi çeşitli biçimlerde tekrarlanarak daha büyük motifler sunar ya da yüzey kompozisyonları elde edilebilir. Kompozisyon oluştururken tasarım ilkelerinden yararlanmak (aralıklı tekrar, uygunluk, zıtlık, koram, egemenlik, denge, birlik) bilinçli ve başarılı sonuçlar yaratır. Ayrıca yine tek bir birim oluşturup (modüler eleman) bu birimden taşıma, yansıtma, döndürme veya bu metotlardan birkaçının bir arada kullanılmasıyla da motifler oluşturulur. Bir motif tek başına ne denli güzel olursa olsun tasarımın bütünüyle değer kazanır. Motif oluşturmada önemli noktalar şunlardır: amaca uygunluk, motifin kaynağına uygunluk, araç gereç ve teknik olanaklar.

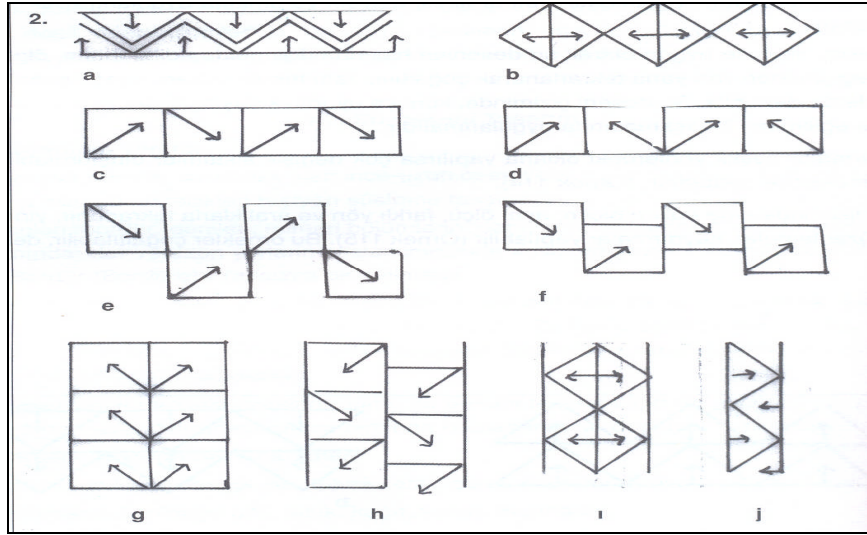
1.2.3. Motif Oluşturma

- Motif araştırmasına uygun büyüklükte daire kare, oval, üçgen, dikdörtgen gibi iki boyutlu biçimlerin yardımcı çizgi olarak alınmasıyla başlanabilir.
- Birimleri yan yana getirirken aralıkların dengeli olmasına dikkat edilir.
- Birimlerin düzeninde büyük, küçük ya da farklı biçimlerin dengesine dikkat edilir.
- Monotonluğu bozacak karşıtlar oluşturulur.
- Asimetrik ya da simetrik düzenlemeler yapılabilir.
- Tam tekrar ilkesine uygun olarak elde edilen birim ölçü ve aralığı değişmeden değişik yönlerde denenebilir(Şekil. 1.1).

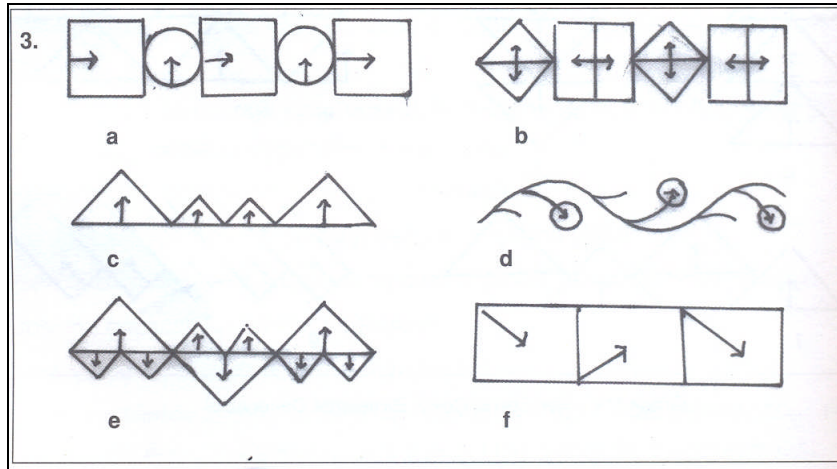
Şekil 1.1: Birimlerden motif oluşturma

- Elde edilen birim aynı ölçüde fakat farklı yön ve aralıklarda tekrarlanarak denenebilir(Şekil. 1.2).

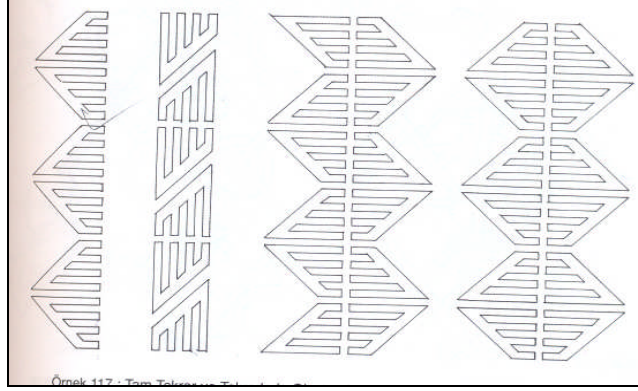
Şekil 2.2: Tasarı ilkelerini kullanarak motif oluşturma

- Aralıklı tekrar ilkesi uygulanarak birim; değişik yön, aralık ve ölçülerde denenebilir. Oluşturulan gruplar yine kendi içinde tekrarlanabilir(Şekil 2.2).

Şekil 2.3: Tasarı ilkelerini kullanarak motif oluşturma

- Bezeme çalışmalarında olduğu gibi yineleme – atlama – ulama – büyütme - katlama kaydırma – serpmeye yöntemleri de kullanılabilir(Şekil 2.3).
- Motifin düzenlenmesinde denge çok önemlidir. Motifi oluşturan parçalar ister bir biçimin belirli bir bölümüne, isterse biçimin tamamına serbest biçimde yerleştirilsin, dikkat edilecek noktalar aynıdır. Önemli olan; yönde, harekette, ölçü-oranda, aralık-boşlukta dengenin sağlanmasıdır. Bunlara açık-koyu, doku ve renk de eklenebilir.

Şekil 2.4: Tasarı ilkelerini kullanarak motif oluşturma

1.2.4. Motiflerden Basit Desen Oluşturma

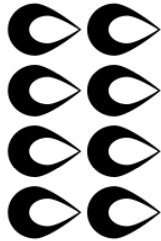
Araç gerecinizi hazırlayınız.

Eskizleriniz arasından kullanacağınız birim motifinizi tespit ediniz.

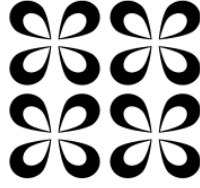
Karar verirken öğretmeninize danışınız.

Tam tekrar ilkesine uygun olarak motifleri yan yana getiriniz.

Birimleri yan yana getirirken aralıkların dengeli olmasına dikkat ediniz. Değişik yönlerden tam tekrarı tekrarlayınız.

Tekrar ilkesine uygun olarak motifleri yan yana getiriniz.

Öneri: Tekrar ilkesine uygun olarak örnekleri çoğaltabilirsiniz.

Biçim, yön, ölçü, aralıklardaki değişik düzenlemeler ile örnekleri farklılaştırıp çoğaltabilirsiniz.

Aralıklı tekrar ilkesine uygun olarak motifleri oluşturunuz.

Simetrik ve asimetric kullanarak motifleri oluşturunuz.

Temiz çalışmaya özen gösteriniz.

Bir merkezden dağıtarak ve merkeze toplayarak motifleri oluşturunuz.

UYGULAMA FAALİYETİ 1

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda plaka üzerinde **iz dekorunu** uygulayınız. ,

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ Plastik çamuru yoğurarak hazır hale getiriniz. ➤ Açma bezini masaya düzgünce yayınız. ➤ Çamuru tekniğine uygun şekilde plaka haline getiriniz. ➤ Çamurun nem oranının tekniğe uygunluğuna dikkat ediniz. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Temin ettiğiniz malzemeleri plaka üzerine bastırarak iz oluşturunuz. ➤ Oluşturduğunuz izleri kontrol ediniz(bk. Resim 1.10). ➤ Arkadaşlarınızın oluşturduğu izleri kontrol ediniz. ➤ Plakalarınız kuruması için uygun ortama kaldırınız. ➤ Çalıştığınız yerleri ve araçları temizleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çimdikleme ve Sıvama Yöntemi ile Form Şekillendirmek- Çamur Yoğurma Teknikleri'ne bakınız. ➤ Levha Hazırlama Teknikleri'ne bakınız. ➤ Çamur plakalar içersinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz. ➤ Güvenlik tedbirlerini alınız. ➤ Doğru ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

UYGULAMA FAALİYETİ 2

150x250 mm ölçülerinde hazırlayacağınız çamur levha üzerine motif (birim) oluşturunuz. Tasarım ilkelerini dikkate alarak izleme dekorunu uygulayınız.

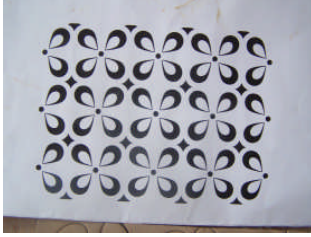
- **Uygulama alanı:** Çamur plaka
- **Konu:** Damla
- **Teknik:** İzleme

Kullanılacak araç gereç

- Parşömen kâğıdı, resim kâğıdı, kareli veya milimetrik kâğıt
- Kalemler, silgi
- Plastik çamur
- Misina
- Modelaj kalemi
- İz oluşturacak kalıp
- Sünger
- Sistire
- Açma bezi
- Merdane

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Plastik çamuru yoğurarak hazır hale getiriniz. ➤ Açma bezini masaya düzgünce yayınız. ➤ Çamuru seçtiğiniz yöntemle uygun olarak plaka haline getiriniz. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çimdikleme ve Sıvama Yöntemi ile Form Şekillendirmek- Çamur Yoğurma Teknikleri'ne bakınız. ➤ Çamur plakalar içerisinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz.

- Yarı mamul üzerine uygulayacağınız izleme dekoru için oluşturduğunuz motiflerden uygun olana karar veriniz.

- Motifi şablon yardımıyla çamur plaka üzerine geçiriniz.

- Şablonunuz yardımıyla damla izlerini oluşturunuz.

- Plakanızın rötuşunu yapınız.
- Plakanızı kuruması için uygun kuruma koşullarında saklayınız.

- Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz.

- Güvenlik tedbirlerini alınız.

- Elinizle çamur plakaların üzerini kirletmeyiniz.

- Doğru ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

- Kurutma Modülü'ne bakınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıda soruları cevaplayarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. İzleme dekoru insanoğlunun yaradılışı ile tarihlenen en eski .....
2. Dekorun uygulanışında kullanılabilecek araç gereçler.....
3. İzleme dekorlarının uygulanışında.....denilen bir çeşit mühür kullanılır.
4. Kuruyan plaka nemli süngerle hafifçe rötuşlanmalıdır; aksi takdirde.....
5. 5- İzleme dekorları için .....en uygun kuruluştur.
6. Kendi başına bir bütün olmakla birlikte süslemenin bütünü oluşturarak ve bütün özelliklerini bir araya toplayarak en küçük parçasına .....denir.
7. Motif oluşturmada en önemli noktalardan biri motifin.....yöntem seçilmesidir.
8. Kompozisyon oluştururken .....yararlanmak (tekrar-aralıklı tekrar uygunluk-zıtlık-koram-egemenlik-denge-birlik) bilinçli ve başarılı sonuçlar yaratır.
9. Birimlerin düzeninde büyük – küçük ya da farklı biçimlerin dengesi ile .....monotonluğu bozacak karşıtlar oluşturulur.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme Ölçütleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda motif oluşturunuz. Motiften desen oluşturarak plaka üzerinde “İzleme” dekor tekniğini uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2. Verilen konuya uygun birim motif araştırması yaptınız mı?		
3. Birim motifinizi tespit ettiniz mi?		
4. Birimden uygulama yapacağınız dekora uygun motif geliştirdiniz mi?		
5. Plaka oluşturmak için ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
6. Çamur plakayı yöntemine uygun hazırladınız mı?		
7. Plakanın et kalınlığını kontrol ettiniz mi?		
8. Plakaları düzgün bir zemine aldınız mı?		
9. Oluşturduğunuz motifi plaka üzerine aktardınız mı?		
10. Tekniğe uygun iz dekorunu uyguladınız mı?		
11. Plakanın rötuşunu yaptınız mı?		
12. Formu düz ve uygun kurutma koşulları sağlayabileceğiniz ortama aldınız mı?		
13. Çalıştığınız yeri ve malzemeleri temizlediniz mi?		
14. Plakayı belli aralıklarla takip ve kontrol ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı **Evet** ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında; pişmemiş yarı mamul üzerinde, kazıma tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Aşağıdaki soruları araştırarak hazırlıklı olmanız size öğretilecek modülü daha iyi kavramanızı sağlayacaktır.

- Kazıma dekorlarının tarihçesini araştırınız.
- Temel Sanat Eğitimi derslerinde uygulayacağınız çalışmalarını, ileride size motif oluşturabilecek kaynak olarak düşünerek inceleyiniz.
- Kazıma dekorlarında kullanabileceğiniz malzemeleri araştırınız.

2. LEVHA ÜZERİNDE KAZIMA TEKNİĞİNİ UYGULAMA

2.1. Tanımı

Kazıma, çeşitli yapım türleriyle şekillendirilmiş pişmemiş yarı mamul çamur yüzeye uygulanan dekorlama türlerinden biridir. Şekillendirilmiş seramik formların rötuş işlemi tamamlandıktan sonra deri sertliğine gelmiş yüzeylere uygulanır.

Uygulama esnasında parça çok yaş ise biçim bozulmaları ve deformasyonlar olabilir. Gereğinden fazla kuru ise şekillendirme esnasında parça atmaları, kopmalar olabileceği gibi sonradan telafisi mümkün olmayan hatalar meydana gelebilir.

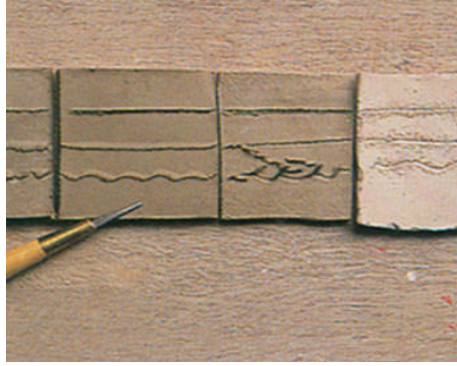
Kazıma için özel olarak imal edilmiş sert uçlu madeni araçlar kullanır. Uygulanacak dekor, serbest olarak parça üstünde oluşturulabileceği gibi önceden şablon yardımı ile hafifçe parça üzerine izlenerek de uygulanabilir.

Parçanın zedelenmemesi için uygulamada fazla bastırılmadan, kontrollü bir şekilde güç uygulanmalıdır; hatta parça yumuşak bir zemin ya da sünger üzerine konarak çalışılabilir.

Parçanın rötuşu yapılırken çapaklar iyice temizlenip tozları alınmalıdır. Renklendirme, iz dekorlarında olduğu gibi sır-altı veya sır-üstü boyalarla yapılabilir. İstenirse dekorlu bölümlere ayrıca fırça ile renkli sır, angop veya boyalarla süsleme yapılabilir.

Akıcı sırların kullanılması kötü sonuçlar doğurabileceğinden dikkat etmek gerekir.

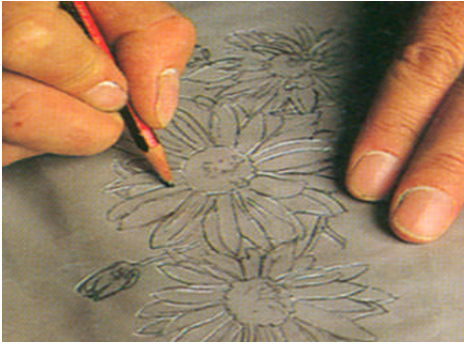
Kazıma dekorlarının bir başka türü sgrafittodur. Sgrafitto dekorları, gerçekte, seramik eşya süslemeleriyle ilgili sınıflamada “Çiğ Hamurlar Üstünde Dekoratif Uygulama Türleri” arasında geçiyorsa da yerine göre sır, angop ya da yaş hamurlar üstündeki kazıma dekorlarında yararlanır bir süsleme yöntemidir. Kazıma dekorunda, yüzey sert cisimlerle kazınarak alçaklı yüksekli yüzeyler oluşturulur. Sgrafitto dekorunda ise yüzey astarlandıktan sonra seçilen alanlarda kazıma yapılarak desen ortaya çıkar (Resim 2.1).

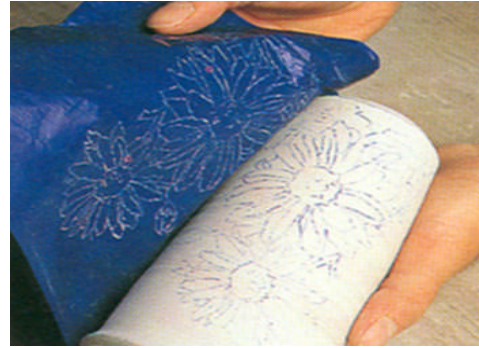
Resim 2.1:Kazıma dekor örnekleri

2.2. Uygulama Tekniği

- Öğrenme Faaliyeti-1’de Levha Hazırlama Teknikleri kısmında gösterildiği gibi levhanızı hazırlayınız (bk.Resim 1.6–1.7-1.8).
- Uygulanacak dekor, şablon yardımı ile çiğ parça üzerine aktarılır.
- Desen, sert cisimlerle fazla bastırmadan kazınarak oluşturulur.
- Kazıma işlemi tamamlandıktan sonra parçanın rötuşu yapılır.

Resim 2.2: Deseni çamura aktarma

Resim 2.3: Deseni çamura aktarma

Resim 2.4: Kazıyarak desen oluşturma

Resim 2.5: Kazıma dekorunu uygulama

UYGULAMA FAALİYETİ

150x250 mm ölçülerinde hazırlayacağınız çamur levha üzerine oluşturduğunuz motiflerden faydalanarak **kazıma** dekorunu uygulayınız.

- **Uygulama alanı:** Çamur plaka
- **Konu:** Damla
- **Teknik:** Kazıma

Kullanılacak araç gereç

- Parşömen kâğıdı, resim kâğıdı
- Kalemler, silgi
- Plastik çamur
- Misina
- Modelaj kalem
- Metal kazıma gereçleri
- Sistire
- Açma bezi
- Merdane

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda birimden yola çıkarak oluşturduğunuz motifleri “Kazıma Tekniği”nde uygulamış olacaksınız.

İşlem basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç ve gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Plastik çamuru yoğurarak hazır hale getiriniz. ➤ Açma bezini masaya düzgünce yayınız. ➤ Seçtiğiniz dekor yönteminin şekillendirme tekniğine uygun plaka hazırlayınız. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çimdikleme ve Sıvama Yöntemi ile Form Şekillendirmek- Çamur Yoğurma Teknikleri’ne bakınız. ➤ Çamur plakalar içerisinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz. ➤ Güvenlik tedbirlerini alınız.

- Yarı mamul üzerine uygulayacağınız dekor için oluşturduğunuz motiflerden uygun olana karar veriniz.

- Seçtiğiniz motifi şablon yardımıyla çamur plaka üzerine geçiriniz.

- Kazıma aletinizi kullanarak motif kenarlarını kazıma işlemini yapınız.

- Kazıma işleminizi tamamladığınızda plakanın rötuşunu yapınız.
- Plakanızı kuruması için uygun kuruma koşullarında saklayınız.

- Elinizle fazla bastırarak çamur plakaların üzerini deforme etmeyiniz
- Kazıma esnasında et kalınlığını sürekli kontrol ediniz
- .
- Kazımayı plakanın her yerinde eşit yapmaya özen gösteriniz.

- Motifin dış kenarlarından gidip kazıma işleminizi yapabileceğiniz gibi motifin iç kısmında da kazıma işlemini yapabileceğinizi unutmayınız.

- Kurutma Modülü'ne bakınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. Kazıma işlemi şekillendirilmiş seramik formların rötuş işlemi tamamlandıktan sonra .....gelmiş yüzeylere uygulanır.
2. Uygulama esnasında parça çok yaş ise .....olabilir.
3. Gereğinden fazla kuru ise şekillendirme esnasında .....ve.....olabileceği gibi sonradan telafisi mümkün olmayan hatalar meydana gelebilir.
4. Kazıma dekorlarının bir başka türü .....

Parçanın zedelenmemesi için uygulamada .....güç kontrollü bir şekilde uygulanmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme Ölçütleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız beceriler doğrultusunda motif oluşturarak oluşturduğunuz motifi plaka üzerine “Kazıma” dekor tekniğine uygun olarak uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2. Verilen konuya uygun birim motif araştırması yaptınız mı?		
3. Birim motifinizi tespit ettiniz mi?		
4. Birimden uygulama yapacağınız dekora uygun motif geliştirdiniz mi?		
5. Plaka oluşturmak için ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
6. Çamur plakayı yöntemine uygun hazırladınız mı?		
7. Plakanın et kalınlığını kontrol ettiniz mi?		
8. Plakaları düzgün bir zemine aldınız mı?		
9. Oluşturduğunuz motifi plaka üzerine aktardınız mı?		
10. Tekniğe uygun olarak kazıma dekorunu uyguladınız mı?		
11. Plakanın rötuşunu yaptınız mı?		
12. Çalışmanızı estetik ve teknik yönden doğruluğunu incelediniz mi?		
13. Formu düz ve uygun kurutma koşulları sağlayabileceğiniz ortama aldınız mı?		
14. Çalıştığınız yeri ve malzemeleri temizlediniz mi?		
15. Plakayı belli aralıklarla takip ve kontrol ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonucunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı Evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında pişmemiş yarı mamul üzerinde parça ekleme tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Parça eklemeli dekorların tarihçesini araştırınız.
- Temel Sanat Eğitimi dersinde uyguladığınız çalışmalarını, motif oluşturabilecek kaynak olarak inceleyiniz.
- Parça eklemeli dekorlarda kullanabileceğiniz malzemeleri araştırınız.

3. LEVHA ÜZERİNDE PARÇA EKLEMELİ DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA

3.1. Tanımı

Parça eklemeli dekorlar, deri sertliğine gelmiş ürünlerin üzerine süsleyici öge veya işlevsellik amacıyla uygulanan bir dekorlama yöntemidir.

Parça eklemesiyle ana biçimin kütleli etkisi değiştirilerek yeni bir anlatım ve biçim olgusu kazanır. Parça ekleme ya da aplikasyon dediğimiz işlemde ana parçadan ayrı yerde hazırlanarak sonradan eklenen parçalarla işlevsellik sağlanır.

Eklenecek parçaların hazırlanmasında aşağıdaki yöntemlerden herhangi biri uygulanır:

- Plaka halinde hazırlanan çamur üzerine önceden hazırlanmış desenler şablon yardımı ile plakaya aktararak sivri uçlu aletler yardımıyla oyularak çıkartılır.
- Aplike yapılacak yere çentik atılarak boza kıvamında hazırlanmış balçık çamur sürülerek parçaların yapıştırma işlemi yapılır.
- Dekoru oluşturacak elamanların kalıbı alınır. Bu kalıplar içersine basılarak ya da döküm yolu ile hazırlanan parçaların arkasına çentik açılarak yapıştırma işlemi yapılır.
- Alçı üzerine sivri uçlu aletler yardımı ile desen oyularak içersine basılarak oluşturulan parçaların yapıştırma işlemi yapılır (bk. Resim 3.1- 3.2-3.3).
- Serbest elle hazırlanan parçaların yapıştırma işlemi yapılır (bk.3.4 -3.5- 3.6).
- Kalıp olarak kullanılacak malzemeler alçı, tahta, plastik, malzemeler de olabilir.

Resim 3.1: Deseni kazıma

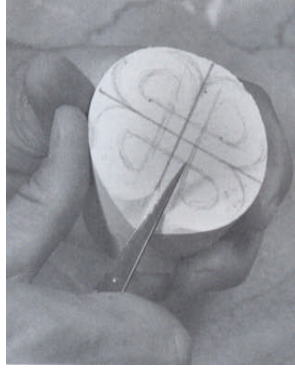
**Resim 3.2: Desene çamur basma
oluşturulması**

Resim 3.3: Parçaların

Resim 3.4: Istampı kalıplar

Resim 3.5: Istampı yapımı

Resim 3.6: Parça ekleme

Ekleme parçaları kullandıkları çamurlardan ayrı renkte ve ayrı türde olabilir. Dikkat edilmesi gereken nokta, hamurların fiziksel özellikleri ile pişme derecelerinin aynı ya da birbirine çok yakın olması gerekir.

Yapıştırma işlemi için parçaların yapımında kullanılan çamur sulandırılarak bundan boza kıvamında balçık hazırlanır.(Plaka Tekniği ile Form Şekillendirme modülünü hatırlayınız.) Parçalar balçık sürülerek yapıştırılır; aksi takdirde kuruma esnasında farklı küçülmeler yüzünden parçalar ana gövde üzerine tutunamayarak dökülebilir; bu yüzden kurutma işlemi çok yavaş yapılmalı ve her aşamasında azami dikkat gösterilmelidir. Dekorlama tamamlandıktan sonra tahta modelaj kalemleri ile parçalar yapıştırılırken taşan balçık fazlaları ve çapaklar temizlenir. Nemli sünger ile rötuş işlemi tamamlanır ve uygun bir ortamda kurumaya alınır.

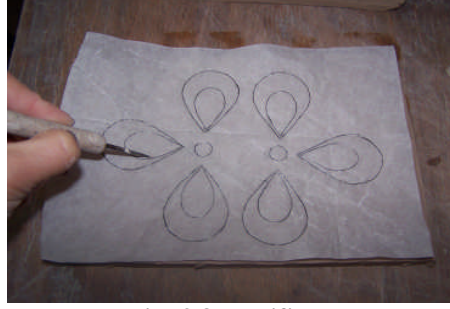
Bu dekor tekniği kullanılmış parçalarda çeşitli astarlar ya da sır altı renkleriyle süslemeler yapılarak üstlerine tek renkli sırlama yapılır. Ayrıca parça önce tek renkte sırlandıktan sonra eklenmiş parçaların üzeri mat parlak artistik sırlarla sırlanarak da uygulama yapılabilir ya da en son altın ve lüster fırça dekorları ile ürün süslemesi tamamlanır.

3.2. Uygulama Tekniği

- Levha hazırlanır (bk. Öğrenme Faaliyeti.1 Levha Hazırlama Teknikleri)(bk. Resim 3.7).
- Ayrı bir yerde açılmış çamur levha üzerine şablon yardımı ile daha önceden oluşturulmuş motif tasarımlarından tespit edilmiş olan motif aktarılır (bk. Resim 3.8).

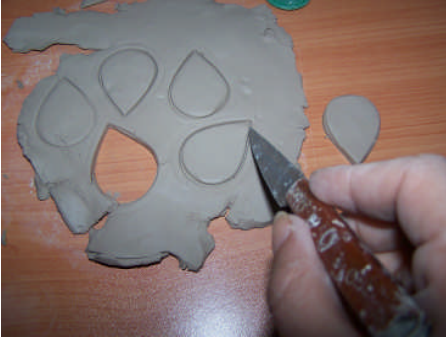

Resim 3.7 :Çamur levha

Resim 3.8: Motifi aktarma

- Sivri uçlu aletler yardımı ile çamur üzerinden oyulan motifin arkası çentiklenir. Bir miktar balçık sürülür, ana levha üzerine yapıştırma işlemi yapılır (bk. Resim 3.9 - 3.10).

Resim 3.9: Parçaların kesimi

Resim 3.10: Parçaların yapıştırılması

Resim 3.11:Rötüş

Resim 3.12:Parça eklemeli dekor

- Yapıştırma anında taşan balçıklar modelaj kalemı ile temizlenir, düzeltmeler yapılır (bk. Resim 3.11).
- Nemli sünger ile rötüş yapılır, levha kuruma ortamına kaldırılır.
- Eğer parça ekleme işlemi kalıp içine basılmak suretiyle yapılacaksa öncelikle kalıp hazırlanır.
- İçine bir miktar çamur bastırılarak düzeltme işlemi yapılır (bk. Resim 3.13).

Resim 3.13:Kalıba çamur bastırma

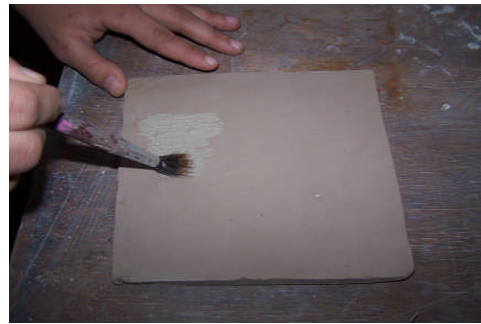

Resim 3.14:Kalıptan alma

- Kalıp içersinden çıkartılan çamur levhanın kenarları sivri uçlu aletle kesilerek düzeltilir.

Resim 3.15:Parçanın kesimi

Resim 3.16:Levhayı balçıklama

- Çıkartılan çamur çentiklenmiş ve balçık sürülmüş ana levha üzerine yapıştırılır (bk. Resim 3.17).
- Düzeltme ve rötuş işlemleri yapılır (bk. Resim 3.18).

Resim 3.17:Parçanın çentiklenmesi

Resim 3.18: Parçanın kaynaştırılması

- Levha kuruması için uygun olan kuruma ortamına kaldırılır.

Resim 3.19:Parça eklemeli dekor

UYGULAMA FAALİYETİ 1

150x250 mm ölçülerinde hazırlayacağınız çamur levha üzerine oluşturduğunuz motiflerle parça eklemeli dekor tekniğini uygulayınız.

- Uygulama alanı: Çamur plaka
- Konu: Damla
- Teknik: Parça ekleme dekoru

Kullanılacak araç gereç

- Parşömen kâğıdı, resim kâğıdı
- Kalemler, silgi
- Plastik çamur
- Misina
- Modelaj kalemi
- Metal kazıma gereçleri
- Sistire
- Açma bezi
- Merdane

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Plastik çamuru yoğurarak hazır hale getiriniz. ➤ Açma bezini masaya düzgünce yayınız. ➤ Çamuru seçtiğiniz yönteme uygun olarak plaka haline getiriniz. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Oluşturduğunuz motiflerden uygun olana karar veriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çimdikleme ve Sıvama Yöntemi ile Form Şekillendirmek- Çamur Yoğurma Teknikleri'ne bakınız. ➤ Çamur plakalar içersinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz. ➤ Güvenlik tedbirlerini alınız.

- Seçtiğiniz motifi şablon yardımıyla çamur plaka üzerine geçiriniz.

- Sivri uçlu aletler yardımıyla motifi kenarlarından keserek çıkartınız.
- Hazırladığınız motifin arkasını çentikleyerek bir miktar balçık sürünüz. Levhaya yapıştırma işlemini yapınız.

Yapıştırma esnasında taşan çamurları temizleyiniz ve levhanın rötuşunu yapınız

-
- Levhayı kuruması için uygun bir ortama alınız.

- Levhanızı belirli aralıklarla kontrol ediniz.

- Elinizle fazla bastırarak çamur plakaların üzerini deforme etmeyiniz.

- Ayırma işlemi sırasında motifleri deforme etmemeye özen gösteriniz.

- Kullandığınız balçık çamuru kıvamına uygun hazırlayınız.

- Kurutma Modülü'ne bakınız.

UYGULAMA FAALİYETİ 2

150x250 mm ölçülerinde hazırlayacağınız çamur levha üzerine kalıba basmak suretiyle parça eklemeli dekor tekniğini uygulayınız.

- **Uygulama alanı:** Çamur plaka
- **Konu:** Damla
- **Teknik:** Parça eklemeli dekor

Kullanılacak araç gereç

- Parşömen kâğıdı, resim kâğıdı
- Kalemler, silgi
- Plastik çamur
- Misina
- Modelaj kalemi
- Metal kazıma gereçleri
- Sistire
- Açma bezi
- Merdane
- Kalıp

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç ve gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Plastik çamuru yoğurarak hazır hale getiriniz. ➤ Masaya bezi düzgünce yayınız. ➤ Çamuru plaka haline getiriniz. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çimdikleme ve Sıvama Yöntemi ile Form Şekillendirmek- Çamur Yoğurma Teknikleri'ne bakınız. ➤ Çamur plakalar içersinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz.

- Basım için kullanacağınız kalıbı hazırlayınız.

- Ayrı bir yerde açtığınız çamur levhayı kalıp üzerine bastırarak kalıbın formunu almasını sağlayınız.

- Fazla çamurları düzeltiniz.
- Kalıp içersinden çıkarttığınız levhanın kenarlarını düzeltiniz.

- Levhanın üzerine yapıştırma yapılacak alana çentikleyerek bir miktar balçık sürünüz.

- Parçayı levhaya yapıştırınız.

- Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz.

- Güvenlik tedbirlerini alınız.

- Elinizle fazla bastırarak çamur plakaların üzerini deforme etmeyiniz
- Çamur levhanın çok kalın veya çok ince olmamasına özen gösteriniz.

- Ayırma işlemi sırasında motifleri deforme etmemeye özen gösteriniz.

- Kullandığınız balçık çamuru kıvamına uygun hazırlayınız.

- Yapıştırma esnasında taşan çamurları temizleyiniz ve levhanın rötuşunu yapınız.

- Levhayı kuruması için uygun bir ortama alınız.

- Levhanızı belirli aralıklarla kontrol ediniz.

- Kurutma modülüne bakınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. Parça ekleme ya da .....dediğimiz işlemde ana parçadan ayrı yerde hazırlanarak sonradan eklenen parçalarla işlevsellik ve dekoratif özellik kazandırılır.
2. Aplik yapılacak yere .....boza kıvamında hazırlanmış balçık sürülerek parçaların yapıştırma işlemi yapılır.
3. Kalıp olarak kullanılacak malzemeler .....olabilir.
4. Çamurların fiziksel özellikleri ile .....aynı ya da birbirine çok yakın olması gerekir.
5. Kuruma esnasında .....yüzünden parçalar ana gövde üzerine tutunamayarak dökülebilir; bu yüzden kurutma işlemi çok yavaş yapılmalı ve her aşamasında azami dikkat gösterilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme ölçütleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST-1

Öğrenme faaliyeti-1’de kazandığınız beceriler doğrultusunda motif oluşturarak oluşturduğunuz motifi plaka üzerinde “Parça Eklemeli Dekor” tekniği ile uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2. Verilen konuya uygun birim motif araştırması yaptınız mı?		
3. Birim motifinizi tespit ettiniz mi?		
4. Birimden uygulama yapacağınız dekora uygun motif geliştirdiniz mi?		
5. Plaka oluşturmak için ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
6. Çamur plakayı yöntemine uygun hazırladınız mı?		
7. Plakanın et kalınlığını kontrol ettiniz mi?		
8. Plakaları düzgün bir zemine aldınız mı?		
9. Oluşturduğunuz motifi plaka üzerine aktardınız mı?		
10. Sivri uçlu aletler ile motifi kenarlarından keserek ayırdınız mı?		
11. Motifin arkasını çentikleyerek balçık çamur sürdünüz mü?		
12. Taşan çamurları temizleyerek rötuşunu yaptınız mı?		
13. Formu düz ve uygun kurutma koşulları sağlayabileceğiniz ortama aldınız mı?		
14. Çalışmanızı estetik ve teknik yönden doğruluğunu incelediniz mi ?		
15. Çalıştığınız yeri ve malzemeleri temizlediniz mi?		
16. Plakayı belli aralıklarla takip ve kontrol ettiniz mi?		

UYGULAMALI TEST-2

Öğrenme faaliyeti-2’de kazandığınız beceriler doğrultusunda motif oluşturarak oluşturduğunuz motifi plaka üzerinde “Parça Eklemeli Dekor” tekniği ile uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri ve **Hayır** kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2. Verilen konuya uygun birim motif araştırması yaptınız mı?		
3. Plaka oluşturmak için ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
4. Çamur plakayı yöntemine uygun hazırladınız mı?		
5. Plakanın et kalınlığını kontrol ettiniz mi?		
6. Plakaları düzgün bir zemine aldınız mı?		
7. Kalıp olarak kullanacağınız malzemeyi hazırladınız mı?		
8. Çamur levhayı kalıp üzerine bastırarak kalıbın formunu almasını sağladınız mı?		
9. Kalıptan çıkarttığınız levhanın kenarlarını düzelttiniz mi?		
10. Yapıştırma yapacağınız levhayı çentikleyerek balçık sürdünüz mü?		
11. Parçayı levhaya yapıştırdınız mı?		
12. Parçanın rötuşunu yaptınız mı?		
13. Levhanızı teknik ve estetik yönden kontrol ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama Faaliyeti 1 ve 2’de yapılan değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “Evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında; yarı mamul üzerinde ajur tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.

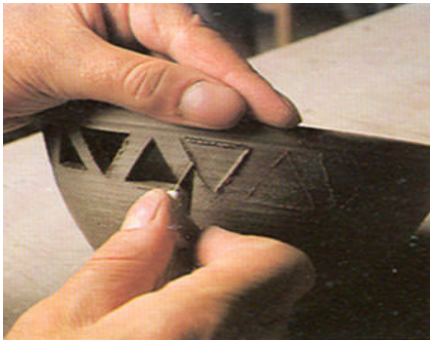
ARAŞTIRMA

- Ajur dekorlarının tarihçesini araştırınız.
- Temel Sanat Eğitim dersindeki uygulamalarınızı, size motif oluşturabilecek kaynak olarak inceleyiniz.
- Ajurlu dekorlarda kullanabileceğiniz, malzemeleri araştırınız.

4. LEVHA ÜZERİNDE AJUR DEKOR TEKNIĞİNİ UYGULAMA

4.1. Tanımı

Seramik formların şekillendirilme sonrası deri sertliğinde, seçilen alanların kesilip çıkartılmasıyla yapılan dekorlama yöntemidir. Dilimize, delik işli motifli kumaş işlemeciliğinden girmiş bir sözcüktür. Yaş çamur üzerine yerleştirilmiş dekoratif biçimlerin kesilmesi ve delikler oluşturacak şekilde oyulması suretiyle oluşturulmuş dekorlardır (bk. Resim 4.1 -4.2).

Resim 4.1:Seçilen alanların çıkarılması

Resim 4.2:Ajur dekoru

Serbest elle, döküm yöntemiyle, torna ya da çarkta çekilerek hazırlanmış her türlü yarı mamul seramik ürünlere uygulanabilir. Uygulanması teknik ve sabır gerektiren bir yöntemdir.

Sıralamak gerekirse; kesme esnasında ana gövdenin fiziksel direnci azalacağından pişme sırasında ve pişme sonrasında dayanıklılığının korunması hatta artması için pekişme yeteneği yüksek dayanıklı çamurların kullanılması gereklidir.

Şekillendirilmiş çamurun kuruluk derecesi çok önemlidir; en uygun kuruluk, deri sertliğine ulaştığı andır. Kuruluk tayini ancak belli bir süre sonra tecrübe edilerek kazanılabilir. Yeterince kuru olmayan mamuller dekorlama esnasında deforme olabilir; ayrıca rötuşlama sırasında sorun çıkarır. Çamurun sertlik derecesi, dekorlama işlemi bitinceye kadar değişmemelidir.

Yarı mamulün et kalınlığını doğru tayin etmek önemlidir.

Dekorlamann hatasız olabilmesi için kullanılan malzemenin keskin sivri ve ince uçlu olması gereklidir.

Rötuşlama sırasında formun direncini azaltmamaya azami özen gösterilmelidir.

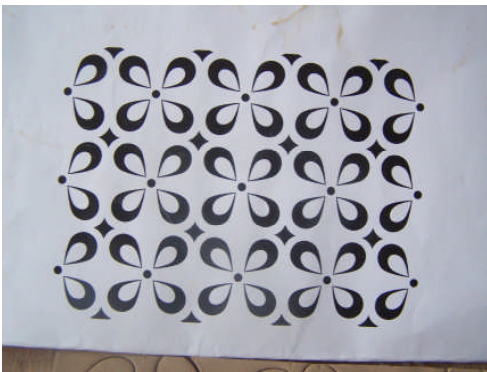
Ajur dekorları, endüstriyel parçaların dekorlanmasında da kullanılabilir. Ancak üretimin seri olarak devam edebilmesi için kalıp üzerinde çalışmalar yapılabilir. Dekor ana çizgileriyle çekirdek açının üzerine çizilir ve kalıbı alınır. Döküm sonrasında oluşan izlerin kesilmesi suretiyle dekorlama tamamlanır.

Şablon yöntemi de uygulanabilir.

Bu tarz dekorların sırlanmasında sır altı, sır üstü çeşitli sır uygulamaları yapılabilir.

4.2. Uygulama Tekniği

- Levha hazırlanır(bk. Öğrenme Faaliyeti-1 Levha Hazırlama Teknikleri).
- Çamur levha üzerine şablon yardımı ile motif aktarılır (bkz. Resim 4.3).

Resim 4.3 :Motif desenleri

Resim 4.4:Motiflerin kesilmesi

- Sivri uçlu bir alet kullanılarak levha üzerine aktarılmış desenlerin oyma işlemi yapılır (bk. Resim 4.4).

- Kesme esnasında apaksız çalışılmaya zen gsterilmedir.
- Rötuşlama sırasında mamul her iki taraftan hassas olarak yapılmalıdır.

Resim 4.5:Ajur dekoru

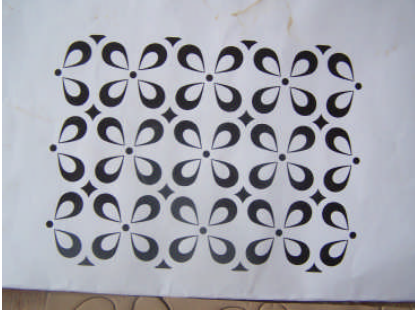
- Mamulün kuruması için uygun koşullar sağlanmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

150x250 mm ölçülerinde hazırlayacağınız çamur levha üzerinde motifleri kullanarak **ajur tekniğini** uygulayınız.

- **Uygulama alanı:** Çamur plaka
- **Konu:** Damla
- **Teknik:** Ajur Tekniği
- Kullanılacak araç gereç
  - Parşömen kâğıdı, resim kâğıdı
  - Kalemler, silgi
  - Plastik çamur
  - Misina
  - Modelaj kalemi
  - Metal kazıma gereçleri
  - Sistire
  - Açma bezi
  - Merdane
  - İnce uçlu sivri oyma aleti

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Açma bezini masaya düzgünce yayınız. ➤ Çamuru seçtiğiniz yönteme uygun olarak plaka haline getiriniz. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Önceden oluşturduğunuz motiflerden teknik için uygun olanı tespit ederek motifi plaka üzerine aktarınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çamur plakalar içersinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz. ➤ Güvenlik tedbirlerini alınız. ➤ Tekniğin özelliğine uygun motif seçiniz. ➤ Elinizle fazla bastırarak çamur plakaların üzerini deforme etmeyiniz. ➤ Çamur levhanın çok kalın veya çok ince olmamasına özen gösteriniz. ➤ Çapaksız kesmeye özen gösteriniz.

- Sivri, ince uçlu kesici bir alet kullanarak motifinizi oyarak boşaltma işlemine başlayınız.

- Dekorlamayı tamamladıktan sonra rötuş işlemini yapınız.
- Levhayı kuruması için uygun bir ortama alınız.
- Levhanızı belirli aralıklarla kontrol ediniz.

- Parçayı her iki tarafından rötuş yaparak çapakları yok ediniz.
- Keskin köşeleri yumuşatmayı unutmayınız.
- bk. Kurutma Modülü

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıda soruları cevaplayarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. Yaş çamur üzerinde yerleştirilmiş dekoratif .....ve delikler oluşturacak şekilde oyulması suretiyle oluşturulmuş dekorlardır.
2. Dayanaklığının korunması hatta artması için .....dayanıklı çamurların kullanılması gereklidir.
3. Şekillendirilmiş çamurun kuruluk derecesi çok önemlidir. En uygun kuruluk, ...ulaştığı andır. Kuruluk tayini ancak belli bir süre sonra tecrübe edilir.
4. Dekorlamanın hatasız olabilmesi için kullanılan malzemenin .....olması gereklidir.
5. Bu tarz dekorların sırlanmasında .....çeşitli sır uygulamaları yapılabilir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme ölçütleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST-1

Öğrenme faaliyeti-1’de kazandığınız beceriler doğrultusunda motif oluşturunuz. Motifi plaka üzerinde “Ajur” tekniğini uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2. Verilen konuya uygun birim motif araştırması yaptınız mı?		
3. Birim motifinizi tespit ettiniz mi?		
4. Birimden uygulama yapacağınız dekora uygun motif geliştirdiniz mi?		
5. Plaka oluşturmak için ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
6. Çamur plakayı yöntemine uygun hazırladınız mı?		
7. Plakanın et kalınlığını kontrol ettiniz mi?		
8. Plakaları düzgün bir zemine aldınız mı?		
9. Oluşturduğunuz motifi plaka üzerine aktardınız mı?		
10. Dekor uygulamak için en uygun kuruluğu tayin ettiniz mi?		
11. Motifleri keserek tekniği uygulama işlemini tamamladınız mı?		
12. Kesme işlemini yaparken titiz davrandınız mı?		
13. Rötüş işlemini tekniğine uygun yaptınız mı?		
14. Formu düz ve uygun kurutma koşulları sağlayabileceğiniz ortama aldınız mı?		
15. Çalışmanızı estetik ve teknik yönden doğruluğunu incelediniz mi?		
16. Çalıştığınız yeri ve malzemeleri temizlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapılan değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “Evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda; uygun ortam sağlandığında, pişmemiş yarı mamul üzerinde rölyef tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Rölyef dekorlarının tarihçesini araştırınız.
- Temel Sanat Eğitimi dersinde uyguladığınız çalışmaları kaynak olarak inceleyiniz.
- Rölyef dekorlarda kullanabileceğiniz, malzemeleri araştırınız.

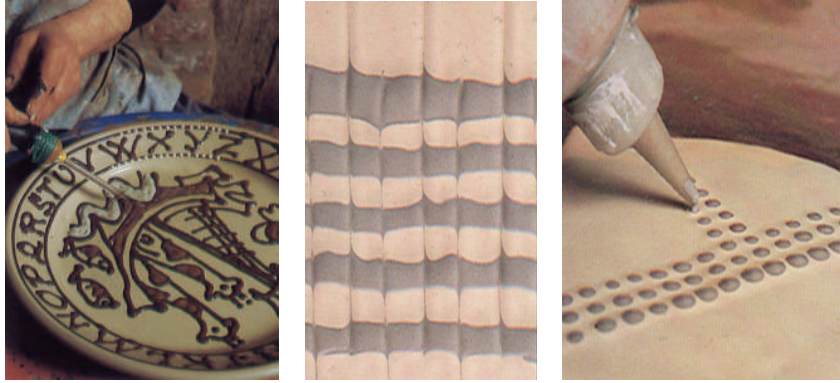
5. LEVHA ÜZERİNDE RÖLYEF DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA

5.1. Tanımı

Şekillendirilen ürünün seçilen yüzeylerinin yüksek, diğer yüzeylerin alçak olmasıdır. Diğer bir deyişle; mamul üstüne kabartma süslemeler tarzında yapılan dekorlama tekniğidir. Parçaların üzeri hareketli desenlerle süslenmiştir. Kabartma kontur dekorları olarak da adlandırılır. Şekillendirme sırasında bazı yüzeyler yüksek bazı yüzeyler alçak bırakılarak kabartma yüzeyleri oluşturulur.

Rölyef dekorlar, puar gibi aletler ile de uygulanır. Bu teknik, birinci pişirimi yapılmış ürünler üzerine de uygulanabilir. Bu işlemde desenlerin konturları puar ile akıtma yolu ile çizilebileceği gibi konturların içlerinin tamamen doldurulması ile de olabilir.

Rölyef tekniği, tek parça işlerde uygulandığı gibi seri üretim gerektiren parçalar için de kullanılabilir. Bunun için kabartma dekorlu kalıplar kullanılır (bk. Resim 5.2).

Resim 5 .1:Rölyef dekor uygulamaları

5.2. Uygulama Tekniği

- Levha hazırlanır (bk.Öğrenme Faaliyeti-1 Levha Hazırlama Teknikleri).
- Hazırlanan levha üzerine tasarlanan motif aktarılır.
- Sivri uçlu tahta ya da madeni bir araç yardımıyla dekorun ana çizgileri işaretlenir.
- Dekorlama yapılacak alanın büyüklüğüne ve uygulanacak dekorun yoğunluğuna göre gerektiğinde şablonla da çizim yapılır.

Resim 5.2:Rölyef dekoru oluşturma

Resim 5 .3: Rölyef dekoru ve rötuş

- Tahta modelaj kalemleriyle gerekli düzeltmeler ve rötuşu yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

150x250 mm ölçülerinde hazırlayacağınız çamur levha üzerinde rölyef tekniğini uygulayınız.

- **Uygulama alanı:** Çamur plaka
- **Konu:** Damla
- **Teknik:** Rölyef tekniği
- Kullanılacak araç gereç
  - Parşömen kâğıdı, resim kâğıdı
  - Kalemler, silgi
  - Plastik çamur
  - Misina
  - Modelaj kalemi
  - Metal kazıma gereçleri
  - Sistire
  - Bez
  - Merdane
  - İnce uçlu sivri oyma aleti

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gereçlerinizi hazırlayınız. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Bezi masaya düzgünce yayınız. ➤ Çamuru plaka haline getiriniz. ➤ Plakayı istenen ölçülere getiriniz. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Önceden oluşturduğunuz motiflerden teknik için uygun olanı tespit ederek motifi plaka üzerine aktarınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çalışacağınız ortamı hazır hale getiriniz. ➤ Çamur plakalar içersinde hava boşluğu kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Plakalarınız uygun kurulukta olmasına dikkat ediniz. ➤ Güvenlik tedbirlerini alınız. ➤ Motif seçiminde tekniğin özelliğine uygun seçim yapınız.

- Levhayı kuruması için uygun bir ortama alınız.
- Levha üzerindeki desenleri göz önüne alarak alçak olması gereken yerleri modelaj kalemi ile kazıyınız.

- Çalışmanızı tamamladığınızda gerekli düzeltme ve rötuşları yapınız.

- Levhayı kuruması için uygun bir ortama alınız.

- Çamur fitillerin çok kalın veya çok ince olmamasına özen gösteriniz.

- Keskin köşeleri yumuşatmayı unutmayınız.
- Elinizle uygulayacağınız kuvvetin çok iyi ayarlamamız gerektiğini unutmayınız.

- bk. Kurutma Modülü

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıda soruları cevaplayarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. Şekillendirilen yarı mamul üstüne kabartma süslemeler tarzında yapılan dekorlama tekniğidir. Parçaların üzeri .....süslenmiştir.
2. Rölyef dekorlar puar gibi aletler ile de uygulanabilir. Bu teknik .....yapılmış ürünler üzerine de uygulanabilir.
3. Teknik, tek parça işlerde uygulandığı gibi seri üretim gerektiren parçalar için de kullanılabilir. Bunun için kabartmalı .....kullanılır.
4. Rölyef dekorlarının özelliğini ortaya çıkaran ..... sür- sil işlemidir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme ölçütleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST-1

Öğrenme faaliyeti-1’de kazandığınız beceriler doğrultusunda motif oluşturunuz. Motifi plaka üzerinde “Rölyef” tekniğini uygulayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2.	Verilen konuya uygun birim motif araştırması yaptınız mı?		
3.	Birim motifinizi tespit ettiniz mi?		
4.	Birimden uygulama yapacağınız dekora uygun motif geliştirdiniz mi?		
5.	Plaka oluşturmak için ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
6.	Çamur plakayı yöntemine uygun hazırladınız mı?		
7.	Plakanın et kalınlığını kontrol ettiniz mi?		
8.	Plakaları düzgün bir zemine aldınız mı?		
9.	Oluşturduğunuz motifi plaka üzerine aktardınız mı?		
10.	Dekoru uygulamak için en uygun kuruluğu tayin ettiniz mi?		
11.	Alçak yüzeyleri belirleyip modelaj kalemi ile kazıdınız mı?		
12.	Rötuş işlemini tekniğine uygun yaptınız mı?		
13.	Formu düz ve uygun kurutma koşulları sağlayabileceğiniz ortama aldınız mı?		
14.	Çalışmanızı estetik ve teknik yönden doğruluğunu incelediniz mi?		
15.	Çalıştığınız yeri ve malzemeleri temizlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapılan değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “Evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında pişmemiş yarı mamul üzerinde astar tekniğini kullanarak dekorlama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Astar dekorlarının tarihçesini araştırınız.
- Yakın çevrenizde ya da yaşadığınız yörede astar dekorlama uygulamaları olup olmadığını araştırınız.
- Uygulanıyorsa nasıl uygulandığını inceleyiniz.
- Astar dekorlarda kullanabileceğiniz malzemeleri araştırınız

6. LEVHA ÜZERİNDE ASTARLAMA DEKOR TEKNİĞİNİ UYGULAMA

6.1. Tanımı

Alttaki yüzeyi kapatmak amacı ile çamur üzerine sürülen ince çamursu tabakaya astar denir. Astarlamada amaç, ürüne fiziksel ve kimyasal özellikler katmak onun estetik değerini artırmak, her türlü sır ve dekoru uygulayabilmek için zemin hazırlamaktır.

Astarlar çeşitli şekillerde hazırlanmaktadır. Kaolin kuvars, feldspat gibi ham maddelerin ürüne bağlı olarak belirli oranlarda karıştırılıp öğütülmesi ile yapılır. Astarlanan yüzeyle astar uyumlu olmalıdır. Yüzeyle uyumsuzluk göstermesi astarın dökülmesine neden olur. Astarlı yüzeyler, renk verici oksitlerle renklendirilebilir veya renklendirici boyalarda kullanılabilir.

Astarlar, kaplayıcı olarak kullanıldıkları gibi çeşitli dekor tekniklerini uygulayabilmek için de kullanılır. Seramik uygulamalarda akıcı astarlara slip, koyu kıvamdaki astarlara ise angop denir.

Astarların hazırlanmasında ilkel, geleneksel teknikler kullanılıyorsa da hazır olarak üretilmiş angoplar da mevcuttur.

6.2. Uygulama Tekniği

Astar teknikleri, uygulama yöntemleri açısından zengindir. Sıralamak gerekirse:

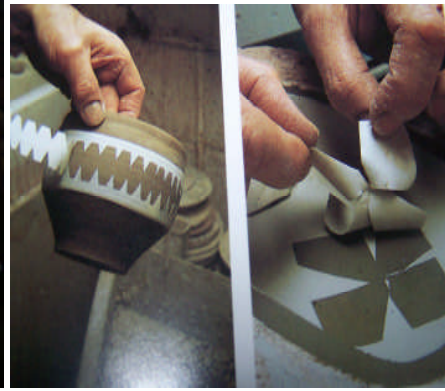
- Fırça tekniği ile uygulama
- Püskürtme tekniği ile uygulama
- Şablon yolu ile (kalıpla) uygulama
- Sgraffito tekniği ile uygulama
- Ebru tekniği (alaca) ile uygulama
- Mum tekniği ile uygulama
- Astar akıtma tekniği ile uygulama
- Kakma (mishima)tekniki ile uygulama

Fırça tekniği ile uygulama: İkel kavimlerden beri kullanılır. Serbest fırça hareketlerine dayalı tekniktir. Doğal kıllar ve samur fırçalar kullanılabilir (bk. Resim 6.1).

Şablon yolu ile astar uygulama: Bu teknikte astarlanacak mamulde astar değmemesi istenilen kısımlar suya dayanıklı kağıt veya benzeri malzeme ile kapatılarak mamulün kendi renginde kalması sağlanır. Tam tersi bir uygulama ile astar değmesi istenilen kısımlar açıkta bırakılarak diğer kısımlar kapatılır (bk. Resim 6.2).

Resim 6.1: Fırça ile astarlama

Resim 6.2:Şablonla astarlama

Sgraffito tekniği ile astar uygulama: Deri sertliğinde mamul daldırma, püskürtme, akıtma veya fırça ile astarlandıktan sonra zıt renkte başka bir astarla kaplanır. Daha sonra yardımcı aletler kullanılarak kazıma işlemi yapılır. Dekoratif özelliği estetik açıdan zengin olan dekorlama türüdür.

Ebru tekniği ile astarlama: Çömlekçi dilinde “alaca” halk dilinde “ebru tekniği” denilen bu teknikte turnet üzerindeki ürünlere birkaç renkte astar şırınga ile yüzeye sıkılır ya da sabit durumdaki mamullere mermer görünümü verecek şekilde ürünlere uygulamalar yapılır. Çömlekçilerin daha çok kullandığı bir astarlama yöntemidir(bk. Resim 6.3 – 6.4).

Resim 6.3:Ebru tekniği

Resim 6.4: Akıtma ile astarlama

Mum tekniği ile astar uygulama: Deri sertliğindeki ürünlere eritilmiş mum veya balmumu sürülmesiyle kullanılan tekniktir. Bu sırada mumlanan kısımlara astar değmeyeceğinden birinci pişirimden sonra renksiz kalan kısımlara farklı dekorlamalar yapılır.(bk. Resim 6.5).

Resim 6.5:Mum tekniği astarlama

Resim 6.6:Fırça ile astarlama

Astar akıtma tekniği ile uygulama:Çömlekçilerin kullandığı geleneksel bir astarlama yöntemidir. Ebru tekniğinde olduğu gibi krem kıvamındaki farklı renkteki astarlar şırınga ile deri sertliğine gelmiş ürünler üzerine uygulanır.

Kakma (Mishima) ile astar uygulama: Bu teknikte deri sertliğine gelmiş seramik mamul kazınarak motifler oluşturulur. Bu oyuk kısımlara astar doldurularak kuruması beklenir daha sonra kazınan ve doldurulan yüzey ile mamulün yüzeyi silinerek bir seviyeye getirilir. Birinci pişirimden sonra şeffaf sırlarla sırlanarak dekorlar tamamlanır.

Püskürtme tekniği ile astar uygulama: Deri sertliğinde ya da kurumuş seramik ürünler üzerine kullanılır. Pistole ile astar ürün üzerine püskürtülerek uygulanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Levha üzerinde ebru astarlama dekor tekniğini uygulayınız.

- Kullanılacak araç gereç
  - Modelaj kalemi
  - Bisküvi ürün
  - Boynuz ya da şırınga
  - İki renkli astar
  - Sünger

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda ebru astarlama tekniğini uygulamış olacaksınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getiriniz. ➤ İş önlüğünüzü giyiniz. ➤ Çalışma ortamınızı hazır hale getiriniz. ➤ Bisküvi ürününüzü astarlama hazır hale getiriniz. ➤ Açık renk astar ile seramik ürünü daldırma ya da fırça ile astarlayınız. ➤ Koyu renk astarı, boynuz tabir edilen şırıngaya koyunuz. ➤ Ürün üzerinde yatay olarak akıtınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ➤ Çalışma ortamınızı hazır hale getiriniz. ➤ Bisküvi ürününüzü nemli bez ile silerek tozunu almayı unutmayınız. ➤ Kullanacağınız astarların kıvamının doğru olduğundan emin olunuz. ➤ Sıkma için kullanacağınız aletin içine astarınızı koyduğunuzda içinde hava kalmamasına dikkat ediniz. ➤ Ürününüzün her yerinin açık renk astar ile astarlanmış olmasına dikkat ediniz. ➤ Koyu renk astarı kullanırken kendi yaratıcılığınıza güveniniz.

- Ürünü elinizle yavaş yavaş döndürerek aşağı doğru astarın akmasını sağlayınız.

- Yeterince karıştığını düşündüğünüzde kenarların akan kısımlarını sünger ile temizleyiniz.

- Malzemelerinizi temizleyiniz.
- Dekorladığınız ürünü kuruması için koşulları uygun bir ortama kaldırınız.

- Astarların birbirine karışması için bisküvi ürünü doğru hareketlerle çeviriniz.

- **TEMİZ VE DÜZENLİ
ÇALIŞMAYA ÖZEN
GÖSTERİNİZ**

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandığınız bilgileri aşağıda soruları cevaplayarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. Alttaki yüzeyi kapatmak amacı ile çamur üzerine sürülen ince çamursu tabakaya ..... denir.
2. Seramik ürünlerin dış yüzeylerinin görünümünün daha düzgün olmasını sağlamak ve değişik .....olanak sağlamaktır.
3. Deri sertliğindeki ürünlere eritilmiş mum veya balmumu sürülmesiyle kullanılan tekniğe..... denir.
4. . Bir tür kazıma yöntemine olan .....dekoratif özelliği estetik açıdan zengin olan dekorlama türüdür.
5. Astar akıtma tekniği ile uygulama çömlekçilerin kullandığı ..... astarlama türüdür.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarınızı (Değerlendirme ölçütleri) karşılaştırınız, cevaplarınız doğru ise uygulamalı teste geçiniz. Yanlış cevap verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek konuyu tekrar ediniz.

UYGULAMALI TEST

Gerekli Malzemeler

- Plastik çamur
- Misina
- Sistire
- Modelaj kalemleri
- Sivri uçlu aletler
- Açma bezi
- Oklava
- Bıçak
- Bisküvi ürün
- Şırınga ya da puar
- Sünger
- İki farklı renkte astar
- Fırça

Öğrenme faaliyeti-1’de kazandığınız beceriler doğrultusunda bisküvi ürünü “Ebru Astar Tekniği”ne göre dekorlayınız. Bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X)işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
2. İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
3. Çalışma ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
4. Bisküvi ürünün tozunu aldınız mı?		
5. Kullanacağınız astarların kıvamını kontrol ettiniz mi?		
6. Bisküvi ürünü önce açık renk astar ile kapladınız mı?		
7. İkinci renk astarı şırıngaya koydunuz mu?		
8. Mamul üzerine yatay olarak aktıttınız mı?		
9. Elinizle döndürerek astarların birbirine karışmasını sağlayabildiniz mi?		
10. Akan kısımların temizliğini yaptınız mı?		
11. Kuruması için uygun bir ortama kaldırdınız mı?		
12. Araç gerecinizi temizlediniz mi ?		
13. Çalıştığınız ortamı temizlediniz mi?		
14. Ürününüzü teknik ve estetik açıdan kontrol ettiniz mi ?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapılan değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Edindiğiniz tecrübeleri göz önüne alarak yarı mamul dekorlama tekniklerinin hepsini uygulayabilir ve bundan sonra yapacağınız tasarımların dekorlanmasında bunları kullanabilirsiniz. Oluşturacağınız motifleri kullanarak şekillendirdiğiniz yüzeyler üzerine dekorlama tekniklerini uygulayınız. Aşağıdaki ölçütlere göre kendinizi değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Çalışma ortamınızı hazır hale getirdiniz mi?		
2. Araç gerecinizi doğru olarak seçip hazır hale getirdiniz mi?		
3. İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
4. Tekniğine uygun olarak kullanacağınız plakaları hazırladınız mı?		
5. Plakaları uygun zemine kaldırdınız mı?		
6. Motif için ön araştırma yaptınız mı?		
7. Motifinizi tespit ederek uygulamalarda kullanabileceğiniz gibi düzenlediniz mi?		
8. Plaka üzerinde tekniğine uygun olarak izleme dekor tekniğini uyguladınız mı?		
9. Plaka üzerinde tekniğine uygun olarak kazıma dekor tekniğini uyguladınız mı?		
10. Plaka üzerinde tekniğine uygun olarak parça eklemeli dekor tekniğini uyguladınız mı?		
11. Plaka üzerinde tekniğine uygun olarak ajur dekor tekniğini uyguladınız mı?		
12. Plaka üzerinde tekniğine uygun olarak rölyef dekor tekniğini uyguladınız mı?		
13. Astar tekniğini uyguladınız mı?		
14. Çalıştığınız plakaların kuruması için uygun kuruma koşullarını sağladınız mı?		
15. Çalıştığınız ortamı temizlediniz mi?		
16. Araç gereçlerinizi temizlediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz cevaplar ile cevap anahtarımızı (Değerlendirme ölçütleri) karşılaştırınız. Yapılan değerlendirme sonunda “Hayır” cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz kendinizi yeterli görmüyorsanız modülü tekrar ediniz. Cevaplarınız doğru ise bir sonraki modüle geçmek için ilgili kişiler ile iletişim kurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYET-1 CEVAP ANAHTARI

1	En ilkel
2	Tahta, şimsir, metal olabilir
3	Istampa
4	Dekorlanan izler silinebilir
5	Deri sertliği
6	Motif
7	Kaynağına
8	Tasarı ilkelerinden
9	Biçimlerin dengesi

ÖĞRENME FAALİYET-2 CEVAP ANAHTARI

1	Deri sertliğine
2	Deformasyon
3	Kırılma ve kopma
4	Sgraffito dur
5	Bastırmadan

ÖĞRENME FAALİYET-3 CEVAP ANAHTARI

1	Aplikasyon
2	Çentik açarak
3	Alçı, tahta, metal, plastik
4	Pişme derecelerinin
5	Farklı küçülmeler

ÖĞRENME FAALİYET-4 CEVAP ANAHTARI

1	Biçimlerin kesilmesi
2	Pekişme yeteneği yüksek
3	Deri sertliğine
4	Keskin ve sivri uçlu
5	Sır altı-sır üstü

ÖĞRENME FAALİYET-5 CEVAP ANAHTARI

1	Hareketli
2	Birinci pişirimi yapılmış
3	Kabartma dekorlu kalıplar
4	Sırlama

ÖĞRENME FAALİYET-6 CEVAP ANAHTARI

1	Astar
2	Dekorlama yöntemi
3	Mumlu astar dekoru
4	Sgraffito
5	Ebruli

KAYNAKÇA

- ALPASLAR Sabiha Aker, **Tasarım Meslek Resim**, 1981.
- AYTA Tülin, **Dekor Teknikler**.
- BIRKS Tony, **The Complete Potters's Companion**, 1993.
- COOPER EmmanEL, **Seramik ve Çömlekçilik**, Ankara, 1978.
- COSENTINO Peter, **Pottery Techniques**, London, 1996.
- ÇOBANLI Zehra, **Seramik Astarları**, Eskişehir, 1996.
- SEVİM Doç.Sıdıka Sibel, **Seramik Dekorları**, Eskişehir, 2003.
- KILIÇKAN Hüseyin , **Bezeme**.
- KÜTAHYA Anadolu Meslek ve Meslek lisesi Seramik Alanı Öğrenci Çalışmaları
- ROTHENBERG Polly, **Ceramic Art**, London, 1972.